

DÉLVIDÉK

Verseczi társadalmi és közművelődési vegyes tartalmú hetilap.

Szerkesztőségi iroda: Versecz, laktanya-utca 1054. szám — ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden küldemény és levelezés. A szerkesztőség számára a levelek és egyéb írásbeli közlemények különben özv. Kirchner-féle felvételi és rendező irodájában (az Andrassy-sétány és iskola-utca sarkán lévő Kádics-féle házban) is átvételnek.

Előfizetési díj: Negyedévre 1 frt. 25 kr. — Félévre 2 frt. 50 kr. — Egész évre 5 frt.

Egyes szám ára 10 kr.

Felelős szerkesztő: **Perjéssy Lajos**

Kiadó-hivatal: Kirchner-féle könyvnyomda Verseczen — ide intézendők a kiadó-hivatalt illető előfizetések, hirdetések és felszólamlások.

Hirdetési díj: A hirdetésekért járó díj legutányosabban számítottatik. — Bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr. — A nyílt-térben egy sor 10 kr. — A hirdetésekért kérjük pénteken délig beküldeni.

2. évfolyam.

Vasárnap 1893. évi április 16-án.

16. szám.

Versecz 1893. április 16-án.

A délvidéki színiszövetkezet megalapítása érdekében a kiküldöttek — (mint arról a lugosi lelkes kezdeményezők magyar nyelvterjesztő egyesületünk elnökségét értesítették) — ma vasárnap a déli vonattal érkeznek városunkba, hogy a délután 4 órakor tartandó közös értekezleten megbeszéljék azon módozatokat, melyek alapján a három város színiszövetkezetét végre valahára meglehessen teremteni.

A lugosi magyar színügy gyámolító egyesület Suttág Ferencz, kir. tan. ny. tanfelügyelőt és dr. Dengi János, jelenlegi kir. tanfelügyelőt, a nevezett egyet régi lelkes titkárát bizta meg képviselővel, a pancsovai „Gromon Dezső magyar nyelvterjesztő egyesület“-et Molnár József és Zsidó Domokos titkárok képviselik.

Nagyon helyes eljárás volt az, hogy az értekezlet helyül éppen városunk tüzetett ki, mert kétségen kívül a mi viszonyaink kívánják meg leginkább, hogy a magyar színészet ügye rendeztessék.

Lugoson és Pancsován sokkal nagyobb számmal vannak képviselve a magyar intelligencia, mint Verseczen. A hivatalnoki osztály, mely zömét alkotja a magyar színügyet gyámolító közönségnek mindkét helyen

nagyobb többségben van meg, mindkét helyen nagyobb bérletet lehet biztosítani, mindkét helyen több a nem bérlő, de azért a színházat látogató közönség, mint mi nálunk.

Ezért czélszerű az értekezletet városunkban meg megtartani, hogy magyar nyelvterjesztő egyesületünk tagjai mentül számosabban jelenhessenek meg, elmondhassák véleményeiket, tanácsaikat s együttesen állapíthassuk meg azon módozatokat, melylyel a szini szövetkezetet úgy alakítsuk meg, hogy azzal kudarcot ne valljunk, s elvált kötelezettségeinknek úgy felelhessünk meg, hogy azzal a nem sikerülés esetén a garancziát vállaló magyar nyelvterjesztő egyesületnek ne ártsunk!

A lugosi kezdeményező egyesület némi előzetes tájékoztul a következő 9 kérdést tüzte ki:

1. Mi a színházi bevétel telt háznál?
2. Félíg telt házra lehet-e számítani?
3. Mennyi bérlet-összeget képes a város előleges aláírásokkal biztosítani?
4. Mennyi lesz a készpénzbeli segély?
5. Mely hónapban alkalmas a szini-évad?
6. Hány hétig (hóig) tartja ki a kö-

zönség? (Minő hosszú szini évad elég a városnak?)

7. A pályázat kiírásának és eldöntésének módozatai.
8. Minő a közönség műigénye? (Dramát, vígjátékot, operettet szeret-e különösen?)
9. Világítást lehet-e külön segély gyanánt remélni valahonnan?

Ezen irányadó pontokat más mellékkörülményekkel egyenként fogja tárgyalni a délután megtartandó értekezlet.

Az ügy érdekében nagyon kívánatos, hogy minden kis részlet alapos megbeszélés tárgyát képezze, s az eljárás mind három városban egyöntetű legyen.

Mi a helyi sajtóban már évek óta hangoztatjuk a szövetkezés szükségességét. Vélünk együtt érez az intelligencia, mert a verseczi magyar színészet ügyében csakugyan tarthatatlanok voltak már állapotaink, s magyar nyelvterjesztő egyesületünk ellen is hangzott a német sajtóban már az vád, hogy sokat költ a színészetre.

A szövetkezés az egyedüli mentőhorgony, mely kalamitá-sainktól megszabadít.

A legmelegebben üdvözöljük tehát az értekezlet tagjait,

Tárca.

Pár kiszakasztott levél az „Innen-onnan“-ból.

A tanítókisasszony regénye.

Írta **Perjéssy Lajos**.

(Folytatás)

A nagy temetés is megtörtént! Infulával, 4 káplánnal jött ki a r—i prépost úr. Kivonultak a tűzoltók, (más egyetek is kivonultak volna, ha hogy lettenek volna) messze földről jöttek a halott rokonai, pályatársai. A földes urak hintóinak alig jutott hely. Sok szép női szemből áradtak a könnyek, sok szenvedélyes kitörés szállott dr. Csongori fejére.

— „A gyilkos!”

A köznép ezrivel tolt a temetés után!

— Biz azt komám uram, ha fel nem akasztják, mert álladalmi, királyi hivatalt vágott agyon — hát legalább is kap vagy 10—15 esztendőt, hiába, hogy a nagytiszteletű úr fia.

— Ha hogy arányosan ítélkeznek, igaza lehet komám! Az Ódalfali Pesta csak a „Talpig huncz-fut“ árendásból szorította ki a szuszt, még is 8 esztendőre vitték el Vácra!

— Nagy eset ám ez! — De nagy ám!

Dr. Csongori ügyvéd úr, napokig, holt halványan lézengett az édes apjánál! Az irodát vezette úgy, a hogy vezette a segéd. —

A nagytiszteletű asszony oda oda ment a fiához! Odaszorította magához a rosz fiú fejet, mint

valaha régen, a mikor még kicsi gyerek volt! Simogatta a haját, az arcát!

— Isten végzése volt édes fiam! Minek gyötröd magadat halálra — úgy se segíthetsz már a dolgon. Milyen jó is ilyen nagy bajban a szerető édes anya vigasztaló szava. Mint a gyógyító, édes balsam oszlasztja, hegeszti a sebet.

— Hát ő édes Anyám?! Mi lesz veled?

— Ne bússulj fiam, jól el van helyezve. A derék, becsületes Cséke éppen tegnap érkezett haza P—ről.

Sokkal jobban sikerült a dolog, mintsem gondoltuk volna. Egy nyugalmazott ezredes két kis leánya mellett lesz nevelő. Pár hét múlva, a téli időnyre Grácba költözik a családdal, messze e vidéktől. Időnként értesíteni fogjuk kis leánya, vagyis leányunk hogyléttéről. A világ majd lassan lassan napirendre tér a megtörtént dolgok felett.

— Hogy vált el? Ugy-e neheztelt reám!? Én voltam oka újabb szerencsétlenségének. Miattam kellett eltávoznia, itt hagynia rajongásig szeretett gyermekét.

— Bizony fiam, még az én szívem is megesezt rajta, annyira, hogy ha nagyon kér még talán oda is adtam volna neki a kis Ilust, hiszen még is csak ő az édes anyja. Szinte kétségbe esve vett tőlünk és a kicsitől — búcsút. Letérdelve kért, hogy legyenek kis leányának ezentúl is olyan szerető anyja, mint eddig voltam.

— Utolsó szava az volt, hogy köszöni neked

azt, a miért védelmezted, hogy bűnös ugyan, de nem olyan nagy bűnös, mint a milyenek a látogatottak.

— Milyen különösök és kifürkészhetetlenek is a sors utai! A gyermek ide került, majd anyja is utánna, sőt az apa is; — kinek a te kezdetől kellett nyernie a halálos büntetést!

Dr. Csongori kezeibe temette arcát, mintha zokogott volna is. Kis vártatva megszólalt:

— Kétségbe ejtő helyzet! Tudja-e Anyám mit sugott fülembé utolsó perceiben szerencsétlen mérnök barátom!? Azt suttogetta: hogy nem ő a gyermek atya, s hogy megbánta könnyelműen kiejtett szavait, hogy az a leány... és többet már nem szólhatott. — pedig őh bár csak szólt volna.

— Kifürkészhetetlen, megfejthetetlen rejtelmek az örületbe kergetnek, mert azt a nőt én most is szeretem, szeretem igazán, pedig tudom, hogy a kis leány anyja, hogy elhagyta gyermekét, mert szabadulni óhajtott szegényétől.

— Ki fog világosságot gyujtani e sötétségben? — Honnan származott, kicsoda hát az a leány? Milyen volt előélete?

— Bizzd azt fiam a két öregre.

Édes Apád, meg Cséke majd tapintatosan utánna fognak járni a dolognak, te pedig nyugodj bele a megmásíthatatlanba.

* * *

különösen Lugos és Pancsova város kiküldöttesteit, s ismervén városunk áldozatra kész közönységét — bizton hisszük, hogy a szövetség szép terve mai nappal életet ölt magára. P.

A magyarországi tanítók háza.

Egy-két éve csak, hogy tanügyi lapjainkban s az „Eötvös-alap országos tanítói egyesület“ kebelében felvetett az eszme s megtétele az indítvány: Építsük fel a magyarországi Tanítók Házát! Az elvetett mag termőföldbe, jó talajba került. A hazai tanítók örömmel fogadták az eszmét, lelkesedéssel karolják azt fel s a gyűjtés országszerte megindult a „Tanítók Háza“ felépítésére. Nagyobb arányokat akkor fog ölteni, ha majd telket is bírnak. Ezt a fő- és székváros nemesen gondolkodó hatóságától kérjük reméljük és várjuk. Erre vonatkozólag a folyamodványt a mult napokban nyújtottuk át küldöttségileg a fővárosi tanács tanügyi osztálya nagyjedemű vezetőjének, Rózsavölgyi Gyula tanácsnok úrnak. Hogy még jobban megértessünk s világosabbá tegyük, mit óhajtunk, mit akarunk, mi a célunk: a folyamodványhoz mellékelteként csatoltuk az alább vázlatban bemutatott tervrajzot, mely szerint a Tanítók Házát felépíteni, berendezni s azt vezetni óhajtjuk.

A „Magyarországi tanítók házána“ kettős ezélt kell szolgálnia, nevezetesen: magába kell fogadnia 1. a felsőbb iskolákat, különösen pedig az egyetemeket látogató ifjúság szállását és esetleg ellátását eszközölő intézetet. 2. a magyarországi tanítók azon országos egyesületeinek az otthonát, a melyek a fővárost választották székhelyül, továbbá azoknak a fővárosi tanító-egyesületeknek a tanácskozó helyiségeit is, a melyek a „Magyarországi tanítók házána“ két, egymástól teljesen elkülönített, külön-külön bejárattal bíró, nagyszabású épület-részből kell állania.

A felsőbb iskolákat és az egyetemeket látogató ifjúság számára berendezendő épületrészt oly módon lehetne és kellene berendeznünk, mint a hogyan a bécsi „Rudolfinum“ van szervezve, a melyben a technikát látogató szegényebb sorsú ifjúság talál ingyen szállást és igen mérsékelt díjért teljes ellátást.

Ezen berendezésnek megfelelőleg a tanuló ifjúság otthonát magába foglaló, teljesen elkülönített részében a „Magyarországi tanítók házána“ annyi három-három s egymásba nyíló szobából álló és egy ajtóval elzárható lakosztályt kellene felállítanunk, a hányszor hat, esetleg nyolcz ifjú számára tervezzük intézünk, hogy így minden egyes hat-hat, avagy nyolcz-nyolcz tanulókból álló csoportnak legyen egy a folyosóra nyíló nappali, illetve dolgozó termén kívül egy jobbra és egy balra nyíló háló, illetve pihenő szobája, a melyek három-há-

rom, esetleg pedig négy-négy egyén számára volna berendezendők.

Az ifjúság ezen száz tanuló befogadására tervezett lakosztályán kívül gondoskodni kell az épületben könyvtári helyiségről egy-két olvasóteremre, hangszerekkel felszerelendő szobákról, egy-két kisebb fogadóteremről, felügyelői lakásról, szolgálakásáról, fürdőszobákról, ruhaneműek, tüzelőanyag raktárainak szolgáló és más egyéb nélkülözhetlen helyiségekről.

A „Magyarországi tanítók házána“ ezen része a nagy szünidő alatt, a midőn az ifjúság a fővárosból eltávozik, néhány kéten át arra is föl volna használható, hogy a fővárosba siető vidéki néptanítóknak és tanároknak olesó pénzért néhány napig szállásul szolgáljon.

A „Magyarországi tanítók házána“ másik, az előbbtől teljesen elkülönített és külön bejárattal ellátandó részében az országos tanítói egyesület és a velünk egy fedél alá vonulni kész fővárosi tanító-egyesületek számára berendezendő irodai helyiségeken kívül, kell egy nagyobb, közös tanítói könyvtári helyiségről, egy kisebb és nagyobb, körülbelül 300 egyénre számított tanácskozó teremről, egy háznagyi, egy házmesteri lakásról, továbbá egy olyan vendéglői helyiségeket magába foglaló nagyobb lakosztályról gondoskodnunk, a melyben a vendéglős az intézetben elhelyezett ifjaknak, megszállt olesó áron, rendes élelmezést adjon és a kártyások által rendezendő összejövetelek és estélyek alkalmával étkezéssről gondoskodják.

Ezekben vázoltuk volna annak az épületnek a berendezését, a mely a „Magyarországi tanítók Ferenéz József-háza“ nevét viselné.

A fentebbiekben vázoltuk, milyennek kell lenni a magyarországi Tanítók Házána: s hogy ilyen legyen, a hazai tanítóságtól függ első sorban. Ha mindegyikünk megteszi kötelességét, ha kiki be-küldi a magyar fillérjét a „Tanítók Háza“ felépítéséhez szükséges tőke gyarapítására, ha másokat is hasonló eszelekedetre buzdítunk s minden magyar néptanító felhasználja összeköttetéseit, befolyását arra, hogy „Tanítók Háza“ ügyének a művelt társadalmat megnyerje, adományokat s alapítókat gyűjt: Magyarország ezredéves fennállásának jubileumát azzal ünnepezzük meg, hogy maradandó emléket állítunk, mely a magyar néptanítók dicsőségét fogja hirdetni évszázadokon keresztül. Rajta tehát, szeretett pályatársaink, szeretett testvéreink, lássunk pályatársaink, szeretett testvéreink, lássunk serényen nagy munkához! s ne nyugodjunk, míg ezélhoz nem jutottunk. Isten áldása legyen szent törekvésünkön és óhajtott siker koronázza azt!

Budapest, 1893. márczius 13-án.

Az „Eötvös-alap országos tanítói egyesület“ nevében:

Lakits Vendel, **Péterfi Sándor,**
titkár, elnök.

Nagyon helyesen is eszelekszi azt úgy az igazságszolgáltatás. Hadd csilapuljanak le a kedélyek.

Dr. Csongori nagy töprengéseitől szabadulni vágyván — kezdett a munkához menekülni. Ismét a régi szorgalmas, rendes prókator lett, s nagy meglepetéssel kezdte tapasztalni, hogy nem csak hogy nem haragszanak rá az emberek, hanem kezdik kitüntetni. Az előtt sohasem kapott oly meleg kézszoritásokat: — mindenki kereste barátságát. A környékbeli dzsentrí hintói naponként szaporodtak az ügyvédi iroda előtt, sőt a harcazi méltóságos gróf is jogtanácsosává választotta, a tüzoltók felajánlották a főparancsnokságot, sőt a presbitériumban is azt hangoztatták, — persze csak az urak — hogy őt kell főgondnokká megválasztani. A „bundás parasztok“, — mint a hogy az urak czimezgették a többi tagokat — azonban semmiképpen sem akartak bele menni a dologba.

— Már csak űlje le előbb a tekintetes fiskális úr, a mit rá szab a törvény, ha kiszabadul, ha megtisztul — majd meglássuk.

Nem telt bele egy esztendő sem egészen, le is űlte dr. Csongori a kiszabott büntetést, az az hogy annak csak egy részét, mert felség folyamodása meghallgattatásra talált. Pár hónapját elengedték.

Az alatt pedig, míg az ügyvéd úr benne „ült“ — sűrű levélváltás folyt K a t i c z a, meg a tanító-kisasszony közt.

Milyen levelek voltak azok. Telve két szív igaz érzelmeinek leírásával. Egy felől az ártatlan és kifejezéseiben félnék, de bizonyos dolgokat sejtő, hóféhér tisztaságu leány levelei — más felől a tapasztalatok és szenvedések által megtört, megtanított nő szenvedélyteljes sorai.

A tanító-kisasszony a nagytisztelőt úrékhoz is intézett egy hosszú levelet azon kérésre: hogy

Kérelem.

A verseczi „park-egyesület“ az 1885-ik év óta minden erejével működik, hogy városunk egyetlen és pompás fekvésű üdülő helyét, a városi parkot, csinosítsa és nagyobbítsa.

Városunk lakosságának minden rétege örömet keresi fel városkertünket, örömmel látja annak csinosodását, de évek óta sajnosan tapasztalja azt is, hogy a park fenntartására költött összegek, s a nagy igyekezet és szorgalom mellett is alig-alig mutatkozik haladás, a minek legelső sorban az az oka, hogy nem rendelkezik az öntözésre szükséges kellő vízmennyiséggel.

E kalamitást régen éri már a park-egyesület, de nem volt képes a bajon segíteni, mert nem állott és nem áll rendelkezésre oly pénzösszeg, melylyel a vízvezetékét elkészíthetné.

Hogy a tervezett vízvezeték minél előbb elkészülhessen, elhatározta az egyesület, hogy 600 darab 5 frtos részletet fog kibocsátani, melyek hasonlóan a lövésztársulat által kibocsátott részletvekhez 6 éven belül kisorsolás útján az eredeti összeggel (kamattal) visszaváltanak.

Az évi visszafizetés azon 500 frt. összegből fedeztetnék, melyet a város közönsege a park fenntartására évenként felvesz a költségvetésbe.

A fentebbi előrebocsátása után azon tiszteletteljes kérelemmel fordul a „park-egyesület“ e város lakosságához, hogy válatatát támogatni kegyeskedjék. A vízvezeték tervei Gábor István nagytözsdejében tekinthetők meg, ugyanott vannak kitéve az előjegyzési ívek is.

Ismervén városunk lakosságának áldozatkészségét, bizton hisszük, hogy kérésünk meghallgattatik, s hogy mindenki, a ki teheti, közre fog működni abban, hogy városkertünk, ezen egyetlen üdülőhelyünket olyanná tegyük, mint a milyennek mint üdülő helynek lennie kell.

Versecz, 1893. ápril hó.

A parkegyesület válsztmányaa.

„A mennyiben édes leányom úgy is összekötött összekapcsolt bennünket a kis leány — hogy teljesen megismerhessünk — ird le, tárd fel előttünk életed eddigi folyását. Hiszen tudod, hogy mi nem vetettünk meg Megszereztünk igazán — magadért, vi-seletedért és szeretetünk akkor sem változott meg, midőn mindenki más elhagyott.

A tanító-kisasszony levele így hangzott:

Nagytisztelőtű Úr! Kedves Bátyám!
Édes áldott jó Néném!

Érzem és tudom, hogy igaz szeretetűk jele az, midőn azt kívánják, hogy feltárjam életem folyását, elmondjam mindazt a mit átéltem, hogy ismertessen meg magamat teljesen. Olyan nehéz ez a feladat, hogy félve kell rá gondolnom: vajjon képes leszek e azt úgy leírni, mint a hogy bensőmben érzek?

Kedélyem lecsilapult annyira, a mennyire egy ily magamhoz hasonló lélek lecsilapolhatik. Előkelő körben élek új állomásom. Van két kedves kis leányom, kik ű rá emlékeztetnek. Az ezredes családjának igazi tagjává tettek meg. Fényes társaságban élek, de a szíven még is oda vonz abba kis városkba, az iskolaszoba négy fehér fala közé, oda, a hol az én egyetlen gyöngyörűségem láthattam.

A nyugalom, a pihenés talán megadta az érettebb felfogást s ottudom beszélni, le tudom írni hűen szomorú életem történetét.

(Folytatása következik.)

Ha addig nem volt a hírvivésre, érdekes dolgok beszélésére anyaga a sajtó-bátori publikumnak, a párbaj megtörténte után volt tárgy elegendő.

A férfiak a kaszinóban, a „Betekints“-ben; — az asszonyok, kisasszonyok a kávénál, mind csak e nagy eseményt vitatták.

— Hallottátok asszonyok!? A donna megszökött, eltűnt, a vén farizeus Cséke kísérte el valahová, de nem szól, nem beszél, ha négy felé vágják sem!

— Mit ér a mi haragunk, ha ű nincs itt, ha nem lehet rajta bosszút állani. A „Rimavölgyi Harogató“ szerkesztője is egy különös ember. A segédtanító — akarom mondani a tanár úr — gyönyörűen leírta a történetet, hogy és mint, kiért, miért esett a dolog, s nem hogy nem közölték, hanem még ki is kapott érte a szerkesztői üzenetekben.

— Az én uram meg azt beszéli lelkeim, hogy a járásbíró a tárgyalásra alig idézett meg a tanakon orvosokon kívül másokat, csak vagy 4—5 embert, a kik ott voltak akkor a „betekints“-ben.

— Milyen kár, hogy nem valami, bálon, májálison, vagy olyan helyen esett meg a dolog, ahol mi is ott lehetünk volna. Hogy tudunk volna mi tanuskodni édeseim, hogy jött volna bele a protokolumba az a „hires“, viselt dolgaival.

— El van rontva minden lelkeim! Az én doktorom azt mondja, hogy tíz hónapnál, egy esztendőnél nem kap többet Csongori.

— Biz a szegénynek, az is nagy büntetés lesz ám!

— Hagyjátok el, hiszen ott az államfögházban, pompásan élnek az urak, csak pénz legyen, — az pedig van a Csongoriaknak elegendő.

Ezenközben multak a betek, de meg a hónapok is. Az apelláták elintézése nem szokott olyan gyorsan menni, különösen párbaj ügyekben.

Református magyar isteni tisztelet.

Tiszteletes Futó Zoltán, temesvári körlelkész ma vasárnap d. u. 3 órakor (a szokott helyen), a főreáliskola kis rajztermében urvacsoara osztással egybekötött isteni tiszteletet fog tartani, melyre nem csak az egyház hívei, hanem a magyar isteni tisztelet barátai is tisztelettel meghívhatnak.

Az egyház gondnoksága.

Napi hírek.

Eljegyzés. Dr. Butorka Száva, főreáliskolánk tehetséges fiatal tanára a múlt napokban eljegyezte Nedelykovits Miklós előkelő kereskedő kellemekben gazdag leányát, Lyubicza kisasszonyt. Áldás és szerencse kísérje a szép frigyet!

Kinevezés. Fehér Antal, kir. aljegyző, ki járásbíróágunknál is mint a legszorgalmasab hivatalnokok egyike hosszabb időn át működött, — a fehértemplomi kir. járásbíróághoz albiróvá neveztetett ki. Gratulálunk!

Gyulanapok. Ha nincsennek is annyian a Gyulák, mint a Józsefek, Pálok, Jánosok, Károlyok és Mihályok, de vannak mégis elegendő s a múlt szerdán sok hajlékban hangzott a jó kívánság és csengett a pohár. A főreáliskola három kedvelt tanárának Takács, Greszler és Czvach uraknak a tanári kar, a tanuló ifjúság és a barátok nagy száma szép ovációkat rendezett.

A délvidéki színiszövetkezet megalakítása ügyében a lugosi és pancsovai kiküldöttek (lásd vezércikkünket) ma vasárnap a déli vonattal fognak városunkba érkezni. A közös értekezlet d. u. 4 órakor tartatik a városháza üléstermében. Ez ügyben magyar nyelvterjesztő egyesületünk tegnap szombaton délután választmányi ülést tartott, mely alkalommal a lapunk más helyén közölt kérdőpontok kerültek megvitatás alá. Vendégeink tiszteletére ma vasárnap este, 7 órakor a Milleker-szálloda első emeleti 14-ik számú szobájában barátságos vacsora rendeztetik. Egy teríték ára 1 frt. 20 kr. Jelentkezéseket elfogad a vendéglős.

Tornaverseny. Csáky graf, vallás- és közoktatásügyi miniszter meghagyásából pünkösdi ünnepén május hó 21-én és 22-én a fővárosban rendezendő országos tornaversenyre főreáliskolánk 4 felső osztályából körülbelül 30 tanuló fog felrándulni Janelli József tanár vezetésével. Dicsérettel kell megemlékeznünk ez alkalommal a reáliskolai bizottságról, mely a tanuló részére napi 1 frt. segélyt ajánlott fel. A tanulók csinos egyenruhát fognak viselni.

A verseczi községi iskolaszék a múlt szombaton ülést tartott Seema János polgármester elnöke alatt, s ez alkalommal ismét szöveggyűjtésre került egy számfeletti, kiegészítő tanítói állás szervezése, melynek felállítása azonban már kétszer utasítottat el a minisztérium által. A hol 16 tanító működik 1 iskolában, igen nagy szükség van egy suplensre, mert mint az az idén is történt Wittmann József első osztályában — a tanító hosszabb ideig tartó betegsége miatt — a tanulók elmaradtak. Ezt a tervezett suplens állást, mint többen javasolják, az ének és zenetanítói állással lehetne legcélszerűbben összekötni. A községi polgári leányiskola vezetésével a m. n. d. a tisztelendő nővért bizta meg az iskolaszék.

Német műzsa. Petrisch-Zeller német színházdirectora a fehértemplomi katonai zenekar közreműködése mellett átutazóban két színi előadást kíván rendezni a jövő héten városunkban. Bővebb felvilágosítást a falragaszok adnak.

Új vasut Torontálmegyében. A m. kir. kereskedelmi miniszter Rónay Jenő főispánnak a torontáli h. é. vasutak Nagybecskerek-Begapart állomásától Melence, Torda, Magyar-Csérny, Szerb-Czernya, Zombolya, Ostern, (Kis-Komlós), Bánát-Komlós, Nagy-Osz, Szerb-Nagyszentmiklós, Német-Nagyszentmiklós, Német-Csanád és Szerb-Csanád irányában az aradi és csanádi egyesület vasutak Kis-Zombor állomásáig és ebből a vonalból Zombolyánál kiágazólag Grabác, Bogáros és Pészak érintésével a m. kir. államvasutak Perjámos állomásáig vezetendő gőzmozdonyu közötti vasutvonatra az előmunkalati engedélyt egy évre megadta.

Főreáliskolánk felsőbb négy osztályának tanulói a múlt szerdán tartották meg az első tornakirándulást Janelli József főreál. isk. tanár ve-

zetése és felügyelete mellett a Mészits völgyében fekvő „Papok csárdája“ melletti rétre, hol a délutánt különféle testedző játékokkal töltötték el. A vendéglő főbérleje Hirschl Ignác a közel 50 tagból álló társaságot magyaros vendégszeretben részesítette.

Az új pénz forgalombahozatala. Az új ezüst koronákat, a szerint a mint a régi ezüstpénzek bevonása szükségessé teszi, már nemsokára forgalomba bocsátják. A 10 és 20 filléres nickel pénzeket, az ezüst hatosok és huszasok bevonásával egyidejűleg, rendeleti úton fogják forgalomba bocsátani. A nickel pénzek veretése már meglehetősen előre haladt és e darabok valószínűleg még ez év első felében megjelennek a forgalomban. A bronzérmeket a pénzforgalomban beálló szükséghez képest fogják kiadni. Nálunk és Ausztriában már most is kevés a váltópénz és minthogy a rézpénzt szaporítani nem lehet, a hiány pótlására az 1 és 2 filléres bronzérmeket már nemsokára forgalomba hozzák.

A földregés szép, de gyenge alkotású rómkath. templomunkat is nagyon megviselte. A falak megrepedeztek stb. Az egyházközség ennek folytán azon kérelmet intézte a városi hatósághoz, hogy szakértőkkel megvizsgáltatni kegyeskedjék: vajjon nem történt-e oly nagyobb baj, melyen a hívek biztonsága érdekében azonnal segíteni kellene.

A délmagyarországi történelmi és régészeti társulat közlönyének 9-ik (új) évfolyamából a múlt napokban jelent meg az első füzet. Patzner István, főgymnáziumi tanár, a társulat ritka szorgalmú főtrákarának szakavatott szerkesztése alatt megjelenő folyóirat ezen füzeté ismét méltán sorakozhatik a társulat előbbi kiadványaihoz, s bizonyos lokális büszkeséggel kell felemlenünk, hogy e füzetben is Milleker Bódog, városunk derék monografusának „Délmagyarország a rómaiak alatt“ című régészeti-történelmi rajzai foglalják el az első helyet. Szinte bámulatos mennyit bír dolgozni Milleker az iskolai katedra mellett, s a ki az érdemet és munkát igaz mérleg szerint ítéli meg — el kell ismernie, hogy „a mi verseczi archeologusunk“, mint fáradhatatlan adatgyűjtő, mint olyan, kinél Délmagyarország régészeti viszonyait alig ismeri jobban valaki, mint a ki régészeti irodalmunkat — a nagy Monografián kívül — eddig is annyi szép értekezéssel gyarapította, fokozottabb mértékben is megérdemelné első sorban szülővárosa polgárságának elismerését. Millekernek ezen említett nagyobb értekezlete (szemelvényeket közölni fogunk belőle) — pár nap múlva külön kiadásban is el fogja hagyni a sajtót — felhívjuk rá ezidejűleg is a régészeti dolgok iránt érdeklődő közönség becses figyelmét V é b e r Antal „Néhány vonás az európai ember praehistoriajából“ című értekezlete, mely egyik választmányi ülésen olvastatott fel — alapos tanulmányra és széleskörű olvasottságra vall. A laikus is érdekelheti. A füzet „Tárczá“-ja, három jegyzőkönyvet tartalmaz, melyekből meggyőződhetünk, hogy adományokkal szépen gyarapszik a társulat. Az „Egyveleg“-ben csak két rövid közleményt találunk, de szerintünk ezen rovatot, tekintettel a társulati tagokra — kik mégis csak nagy részben laikusok, sokkal terjedelmesebbé és változatosabbá kellene tenni, hogy abból értesülhetnének sok oly dologról, mely a történelem és régészet tudomány iránt a társulat tagjainak figyelmét mindinkább felkeltené.

Működvelői előadás. A fehértemplomi „Társaskör“ könyvtára javára, saját helyiségeiben április 12-én működvelői előadást rendezett. Színer került ez alkalommal Gerő Károly „kis madaram“ című eredeti népsziműve, dalokkal, 3 felvonásban. A kör egyik igazgatója, dr. Perjessy Mihály volt a rendező s csak az ő fáradhatlan, odaadó buzgalmának köszönhető, hogy ezen énekes népszimű, a melynek előadása működvelőnek valóban nehéz munkát ad, oly szép sikerrel volt színre hozható. Ő toborozta össze a szereplőket, ő szerezte meg a darab előadhatási jogát; az ő érdeme, hogy a 43. gyalogezred zenekarát ezen estélyre átengedték és hogy ez a darabban előforduló népdalokat és karénekeket oly köztetséssel kísérte. A rendezés fáradtsága azonban nem volt elég, hanem a jótékony cél iránt való tekintetből még Heczegán Gyuszi szerepét is kitűnően játszotta. A nő szerepeket Répászky Béláné (özü. Vetésiné), Tornya Irén (Mariska), Vajda Károlyné (özü. Csereyné), Putnik Vilma (Stanczi), Perjessy Mihályné (özü. Matkóczy), Kremling Krisztina és Miczi (Terka, Mari) játszották; ellenben a férfi szerepekben dr. Vajda Károly (Barkóczy), Fehér Antal (Heczegán

Kristóf), Szörényi Gyula (Jani), Preinesberger Géza (Onodi Gaspár), Jakabffy József (Kifly), Nauer György (Maczelka Gy.), Hepke Tildi (Futó Misi), Szauerwald Bálint, Tellér Zsigmond, ifj. Veldin Károly és Filesz Quido működtek közre. Az egész előadás — mint levelezőnk írja — korrekt, szép lefolyású volt és a nagy közönség, a mely a termet megtöltötte, buzditó tapsokkal és éljenzésekkel ismerte el. Hogy az egyes szereplőknek bőven kijutott az elismerés, az elképzelhető. A dalokat Truppel Károly f. leányiskolai zenetanár tanította be, a kinek ezért teljes elismeréssel lehet és kell is adózni. Előadás után tánc következett, a mely vig hangulatban a hajnali órákig tartott. Az összes bevétel körülbelül 150 frtra rug. Hasonló előadások rendezésével a „Társaskör“ szép kultur- és magyar nemzeti missziót teljesítene.

Patikárusnők, vagy modernebbül szólva gyógyszerésznők fognak ezután valószínűleg alkalmazást kapni Ausztria gyógyszerésztáráiban, ha ugyan sikerül az a terv, melyet az osztrák gyógyszerészek egyesületében Grüner Róbert dr. fejtegetett. Grüner kifejtette, hogy nem tartozik ugyan a nőemancipáció lelkes barátai közé, de ő is látja, hogy a nők szociális helyzete mind nehezebbé válik s ma már az asszonyok éppen úgy küzdenek a létért, mint a férfiak. Ma már közülök sokan elvégzik a gymnáziumot s aztán az egyetemre mennek. Itt többnyire az orvosi pályára lépnek, az egyetlen előtűk legaabb részben megnyitott térre. Pedig a nők szorgalma, türelme, pontossága egyenesen ráutálná őket a gyógyszerészetre. Ha ezt a pályát megnyitnák az asszonyoknak, a pálya is, a nők is sokat nyernének vele. A szenvedő emberiségnek is bizonyára lenne haszna az újításból. Vannak orvosságok, a melyeknek semmiféle szirup el nem veszi a keserűségét. De bizonyosan elszántan fogja leuvelni és iparkodik édesnek találni minden férfit, ha meggondolja, hogy egy bájos, fiatal praktikusnő kutyvasztotta össze.

Földregés. A magyarországi földtani társulat következő levelet intézte lapunkhoz: Igen tisztelt szerkesztő Úr! Vasárnap reggel Magyarország déli részéről egy nagyon elterjedt földregés híret vettük. De az első időben sem a napi lapokban foglalt adatokból, sem pedig a saját külön tudósításainkból nem tűnt ki az, hogy volt aképen hol keresendő ezen földregés legerősebb rázkodási területe? Másnap azonban bizonyosak voltunk az iránt, hogy keletkezésének helye okvetlenül hazánk határain túl fekszik, a miben azután a kedden reggel érkezett hírek is megerősítették bennünket. A legnagyobb pusztításokat ugyanis közép Szerbiából jelentik, hol egész falvakat romokba döntött a földregés, s a hol a földnek meghasadását és a hasadékokból viznek és iszapnak a feltódulását tapasztalták, ép úgy mint nálunk 1879 ben 6. Moldovánál és 1880 ban Zágráb mellett. Ezen hírek szerint a rengések még egyre tartanak. Kétséget tehát nem szenved, hogy ezen földregésnek csak tovaterjedő hullámai érintették hazánkat; úgy látszik azonban, hogy az utjában gyengyülő hullám néhány délvidéki rengési területünkön ismét kessé megerősödött (Temesvár Déva). Minthogy a magyarhoni Földtani Társulat földregési bizottságának feladata, a hazánkat érintő földregések mulékony természetű tümeményeit mentől pontosabban feljegyezni tanulmányozni és a tudomány számára megörökíteni, azon tisztejes kéressel fordulunk becses lapjának olvasóihoz, hogy bennünket ezen nagyfontosságú természeti tümemény lefolyásáról saját tapasztalataik alapján tudósítani sziveskedjenek. E feljegyzéseket megkönyvitendő, a dolog lényegét a következő kérdésekben foglaljuk össze. 1.) Megye, járás, község, valamint kérjük az észlelés helyének pontos megjelölését is. 2.) Mikor jelentkezett a földregés? Lehőleg közép-európai idő szerint 3.) Milyen természetű volt a föld mozgása? Megelőzte, kísérte, vagy követte-e valami földalatti moraj, melytől azonban megkülönböztetendő a netán lehalló tárgyak által okozott zaj. Ismétlődött-e még a rengés és mikor? 4.) Milyen irányu volt a rengés? Lehetőleg tárgyaknak helyükből való kimozdulása alapján s ezen pontnál ne felejtjük el, hogy tárgyak, vagy esetleg személték is azon irányban buknak, a honnan a lökést kapták, jegyezzük fel a víz kilocsanásának, a függőlámpák lengésének irányát is. 5.) Miből állott a földregés hatása emberekre, állatokra, épületekre. A netán tapasztalt károkat, ha csak lehet rajzvázlatban kérjük közölni. 6.) Időjárás? Aláírás. A jelen földindulás legkülső rengési határát hazánkban körülbelül oly vonallal jelezhetjük, mely Brassótól-Budapestre, innen Zilahon és Kolozsváron át Nagyszébenig húzható; hogy azonban e vonalat egész pontosan megállapíthassuk, kérjük ezen tájaktól esetleg a határozatlan negatív adatokat is. A szives tudósításokat ezen czímen kérjük hozzánk juttatni: a Földregési Bizottságnak, Budapest, földtani intézet Nador u. 33. Budapest 1893 April 12-én Dr. Szabó József a földregési bizottság elnöke, Dr. Scharfzki Ferenc m. k. osztálygeológus a földregési bizottság előadója.

Kikelet. A főváros nyilvános terei ismét ünneplőt öltöttek, még pedig ezúttal újszerűt. A minden tekintetben haladás embere, Ilsemann főkertész e tavaszon jáczint és tulipánokkal ültette be az Erzsébetter és a többi terek virágrondelláit és e hagymásnövények most készülnek fejteni megragadó szin pompájuk virányukat, mely virány csakugyan dicséretes tereit, úgy a főkertészt, valamint a Mauthner magkereskedő czéget, e szép virágu hagymák

szállítóját. A csoportokat hatalmas keretként gyönyörű bársonyszerű üde-zöld pázsit övezi, melynek magvát valamint eddig 15 éven át, úgy ez évben szintén a hírneves Mauthner Ödön cég szállította, mely cég ez irányban is utolérhetlent nyújt.

Nyílt tér.

E rovatban közölték a felelőség a ezikk szerzőjét terheli.

Beküldetett Régi dolog az már a világon, hogy sok udvös szép intenciónak útját ragják éppen azok, a kiknek javára és előnyére az intézkedés hozatott. Én mint verseczi adófizető polgár örömmel értesültem arról, hogy ngos B á r c z y ú r, temesvári pénzigazgató (kire ugyan ki mondhatná, hogy „adópassa“ lenne), azon javaslatot és ajánlatot intézte a mi „Gewerbe-korporation“-hoz, hogy: „minthogy úgy is örökösön panaszkodunk a nagy adó miatt, — az iparosok maguk, maguk közt állapítsák meg, rendezzék el, javasolják, klasszifikálják, kire mennyi adót kellene kivetni, hogy az azután zsinormértékül is szolgálva az adókövető bizottságnak. Hát kell e ennél humánusabb intézkedés?! Csodálatos, érthetetlen és megfoghatatlan, hogy merev ellenállást tanusít a korporáció e kérdésben. Fél és retteg attól, a mi a legszebb idea, hogy egy testület maga, saját delátása szerint intézzen el, — vagy elfogadásra ajánljon egy-értelmű, közös s a mi fő a zsebet, a tárczát érdeklő dolgot. Hát azután mi a jobb?! Az e, ha mások nem iparosok, kiknek gyenge forgalmaik lehetnek az iparosok viszonyairól — adnak adókievetési javaslatot, vagy az a jobb, ha az iparosok egymással szépen megbeszélve a dolgot, lelkiismeretük és legjobb tudomásuk szerint maguk klasszifikálják magukat?

Kérek e soraimnak a mi magyar lapunkban egy kis helyet — a németek és szerb lapokhoz nem küldtem be, mert féltem, hogy úgy sem fogják közölni.*)

*) Mi azt hisszük, hogy nagyon is közölték volna. Szerk.

2387. sz. — 1893

Pályázat.

Versecz város törvényhatóságánál az évi 1000 frt. fizetéssel javadalmazott házi és árvapénztárnoki állás, és esetleg az évi 900 frt. fizetéssel javadalmazott házi és árvapénztári ellenőri allas választás útján betöltendő.

Az ezen két állásra pályázni óhajtóknak az 1893. évi I. t.-cz. értelmében kellően felszerelt kérvényei legkésőbb f. évi április hó 22. napjáig rudnai Nikolits Sandor főispán úr O Méltóságánál benyújtandók.

Verseczen, 1893. é. márczius hó 30-án.

Seemayer, polgármester.

meghülés által keletkezett betegségek legnagyobb része, nagyon könnyen volna megelőzhető alkalmas házszerkek azonnali alkalmazása által. A Horgony-Pain-Expeller ilyen esetekben a

legjobb bedörzsölés.

Hasonló jó eredménnyel használható csúsz, kőszvény és tagszagatás, valamint fejtájás, hátfájalmak, csípő-fájalmak stb. ellen és majdnem minden háztartásban készleten van. Ezen szer 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben majdnem minden gyógyszerárban kapható. Minthogy értéktelen utánzatok is léteznek, kifejezetten:

a Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

kérendő.

Nemzetközi szálloda

(Hotel International.)

Alólirott hátorkodom a nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására hozni, hogy a régi jó hírnevű

Nemzetközi szállodát

f. évi április hó 16-ik napjától kezdve átvettem.

Minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy jó italok, izletes ételek és pontos kiszolgálát által mélyen tisztelt vendégeimet teljesen kielégítem.

Van szerencsém azt is tisztelettel jelenteni, hogy kifizető házi kosztra úgy étteremben, mint házon kívül előfizetéseket elfogadok.

Számos látogatásért esd

mély tisztelettel

Wessel Adolf,

szállodás.

Kirchner J. E. özvegyének

Verseczen saját házában

38 év óta fennálló s gyorsajtóval s más legújabb rendszerű kisebb sajtóval felszerelt

könyvnyomdája

ajánlja magát mindennemű nyomtatványok úgy mint:

ujságok, különféle művek, röpiratok,

árjegyzékek, számlák, étlapok, látogatójegyek,

eljegyzési kártyák, czimlapok, bál meghívók,

gyászjelentések, valamint czimkéek, árújegyek,

arany, bronz vagy különféle színű készítésére.

Elvállal továbbá körözvények, gyászjelentések, tabellák készítését minden hazai nyelven, s a legjutányosabb árak mellett.

A felvételi iroda, mely az Andrassy-sétatár és az iskola-úteza sarkán lévő Kádits-féle házban van elhelyezve, elvállal mindennemű megrendelést az összes bel- és külföldi hírlapokra, regényekre, divatlapokra és minden e szakba vágó dolgokra.

Ugyanott kaphatók minden fajta irodai szerek a legnagyobb választékban s a legjutányosabb árakon.

A XXXVI. évfolyammal bíró első verseczi német lap, a „Werschetter Gebirgsbote“ és „Délvidék“ szerkesztősége és kiadóhivala számára a hirdetések, felszólamlások és levelek a felvételi irodában is elfogadtatnak.

Mindennemű nyomtatványok a jegyzői irodák részére.